

„Христос Пантократор“ и Старият Несебър

Средновековните църкви на полуострова, в списъка на ЮНЕСКО от 1983 г.

Снимка: Църквата „Христос Пантократор“ с ивиците от камък и тухла и слепите арки по фасадата, Стария Несебър. Автор: Chrumps, CC BY-SA 4.0 (Wikimedia Commons).

ИСТОРИЯ НАКРАТКО

Траките наричат града Мелсамбрия, а в края на VI век пр. Хр. тук се заселват горийски гърци и той става полисът Месамбрия. През Средновековието е ту български, ту византийски; между 1201 и 1263 г. е в пределите на българската държава, а църквите от XIII–XIV век са от тази епоха на разцвет.

Според преданието някога в Несебър е имало около 40 църкви, а сведения са запазени за 23. Старият град заема полуостров, дълъг около 850 м и широк около 350 м. Резерват е от 1956 г., а през 1983 г. е вписан в списъка на ЮНЕСКО.

ЗНАЕТЕ ЛИ? Над източните апсиди на „Христос Пантократор“ има фриз от тухлени свастики, дъвен слънчев символ, който музеят свързва със соларния култ.

КАКВО ДА ВИДИТЕ

- 1 **„Христос Пантократор“.** XIII–XIV век, 16 на 6,90 м; ивици камък и тухла, слепи арки, „панички“ и четирилистници по фасадата. Днес е музеен обект с изложби.
- 2 **„Св. Стефан“.** XI–XIII век, с над 1000 фигури в 258 композиции, изписани през 1599 г.
- 3 **„Св. Йоан Алитургетос“.** Неговършената църква от XIV век на южния бряг.
- 4 **„Св. София“.** Руините на главната църква на средновековния град, дълга 25,50 м.
- 5 **Археологическият музей.** До входа на стария град, с находки от Месамбрия.
- 6 **Вятърната мелница.** Дървената мелница на провлака.

ЗАЩО „ЗАД МАКЕТА“ Много български забележителности са познати и като умалени макети. Този лист е за истинската: какво да видите на място, как да стигнете и какво да проверите, преди да тръгнете. Цялата статия: minibulgaria.bg/portfolio-item/curkva-hristos-pantokrator/

КАК ДА СТИГНЕТЕ

От Бургас до стария град с кола има около 37 км, около 40 минути по OpenStreetMap. Старият Несебър е пешеходна зона: стига се пеша по тесния провлак от новия град.

През лятото улиците са много оживени; за спокойно разглеждане изберете ранна сутрин, пролетта или есента.

МАРШРУТ Варна и Несебър за уикенд: около 100 км по крайбрежието; първия ден Варна, втория Старият Несебър пеша.

РАБОТНО ВРЕМЕ И БИЛЕТИ

Археологически музей и „Св. Стефан“	Всеки ден; 9:00–17:00 от октомври до април, 9:00–18:00 през май и от средата на септември, 9:00–19:00 от юни до средата на септември. ^[1]
По-малките обекти	„Св. Спас“, „Св. Параскева“, „Св. Йоан Кръстител“, Етнографският музей и Мелницата: от 13.10 до 31.03 само по заявка; през сезона с обедна почивка. ^[1]
„Христос Пантократор“	Отделно работно време не е публикувано: попитайте на място. ^[3]
Археологически музей	4,60 €, дете 2,30 € ^[2]
Църквата „Св. Стефан“	4,60 €, дете 2,30 € ^[2]
По-малките църкви	2,56 € на обект, дете 1,53 € ^[2]
Всички 7 обекта	17,90 € комбиниран билет, дете 8,69 € ^[2]
Аудиогид	3,07 € (Археологически музей, 8 езика) ^[4]

Цените са по ценоразписа на музея „Древен Несебър“ за 2026 г.; графикът на страницата с работното време е обозначен за 2025 г. „Христос Пантократор“ не е в ценоразписа.

ΗΑΘΚΟΛΟ

Слънчев бряг · ~5 км

Курортът на север от провлака.

Бургас · ~37 km

Летище, гара и Морската градина.

Варна · ~100 км

Катедралата „Успение Богородично“, гарата и Археологическият музей.

ПРОВЕРЕТЕ, ПРЕДИ ДА ТРЪГНЕТЕ

- ☐ Дали „Христос Пантократор“ е отворена и каква изложба има
- ☐ Кои обекти са „само по заявка“ извън сезона
- ☐ Кой комбиниран билет ви е изгоден
- ☐ Удобни обувки за калдъръма

БЕЛЕЖКИ ОТ ПОСЕЩЕНИЕТО

ИЗТОЧНИЦИ

[1] Музей „Древен Несебър“: работно време — ancient-nessebar.com/html/main_bg.php?menu=wor...

[2] Музей „Древен Несебър“: цени — ancient-nessebar.com/html/main_bg.php?menu=price

[3] Музей „Древен Несебър“: „Христос Пантократор“ — ancient-nessebar.com/html/main_bg.php?menu=sig...

[4] Музей „Древен Несебар“: бeгeгy u ayгуozug — ancient-nessebar.com/html/main_bg.php?menu=guide

[5] Мунисметрство на музеума: Ancient Nesebar Museum — visitbulgaria.com/ancient-nesebar-museum-nesebar

[6] UNESCO World Heritage: Ancient City of Nessebar — whc.unesco.org/en/list/217

Текст: Редакция на Мини България, по официалните източници по-горе и по статията на minibulgaria.bg/portfolio-item/curkva-hristos-pantokrator/. Работното време и цените се променят: проверете ги преди посещението. Можете свободно да отпечтатвате и споделяте този пътеводител.